

Lärarhandledning: **Falska nyheter**

Författad av Jenny Karlsson

Artikelnummer: 46717

Ämnen: Samhällskunskap

Målgrupp: Grundskola 7-9, Gymnasieskolan

Speltid: 13 min

Produktionsår: 2017

Kunskap & Upplevelse
Film i undervisningen

INNEHÅLL:

Centralt innehåll

- Det syfte och centrala innehåll från LGR 11 och LGY 11 som matchar filmen.

Kunskapskrav

- De kunskapskrav du kan jobba mot med utgångspunkt i filmen.

Frågebanken

- Olika typer av frågor att jobba med i helklass, i grupp eller individuellt.

Övningsbanken

- Länkar och övningar som hjälper dig att jobba vidare med filmens innehåll.

Utdrag ur: Syfte i ämnet Samhällskunskap (LGR 11)

Undervisningen i ämnet samhällskunskap ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper om hur individen och samhället påverkar varandra. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla en helhetssyn på samhällsfrågor och samhällsstrukturer. I en sådan helhetssyn är sociala, ekonomiska, miljömässiga, rättsliga, mediala och politiska aspekter centrala.

Undervisningen ska ge eleverna verktyg att hantera information i vardagsliv och studier och kunskaper om hur man söker och värderar information från olika källor. Genom undervisningen ska eleverna också ges förutsättningar att utveckla kunskaper om hur man kritiskt granskar samhällsfrågor och samhällsstrukturer.

Centralt innehåll som kan kopplas till filmen.***Samhällskunskap, åk 7-9:***

- Mediernas roll som informationsspridare, opinionsbildare, underhållare och granskare av samhällets maktstrukturer.
- Nyhetsvärdering och hur den kan påverka människors bilder av omvärlden.
- Möjligheter och risker förknippade med internet och kommunikation via elektroniska medier.

Kunskapskrav som kan kopplas till innehållet:***E-nivå:***

Eleven kan undersöka samhällsfrågor ur olika perspektiv och beskriver då enkla samband med enkla och till viss del underbyggda resonemang. Eleven värderar och uttrycker olika ståndpunkter i några samhällsfrågor med enkla resonemang och till viss del underbyggda argument och kan då i viss utsträckning växla mellan olika perspektiv.

Utdrag ur: Syfte i ämnet Samhällskunskap (LGY 11)

I undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om frågor som berör makt, demokrati, jämställdhet och de mänskliga rättigheterna inklusive barns och ungdomars rättigheter i enlighet med konventionen om barnets rättigheter.

Ett komplext samhälle med stort informationsflöde och snabb förändringstakt kräver ett kritiskt förhållningssätt och eleverna ska därför ges möjlighet att utveckla ett sådant. Det omfattar förmåga att söka, strukturera och värdera information från olika källor och medier samt förmåga att dra slutsatser utifrån informationen.

Undervisningen i ämnet samhällskunskap ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

1. Kunskaper om demokrati och de mänskliga rättigheterna såväl de individuella som de kollektiva rättigheterna, samhällsfrågor, samhällsförhållanden samt olika samhällens organisation och funktion från lokal till global nivå utifrån olika tolkningar och perspektiv.
2. Kunskaper om historiska förutsättnings betydelse samt om hur olika ideologiska, politiska, ekonomiska, sociala och miljömässiga förhållanden påverkar och påverkas av individer, grupper och samhällsstrukturer.
3. Förmåga att analysera samhällsfrågor och identifiera orsaker och konsekvenser med hjälp av samhällsvetenskapliga begrepp, teorier, modeller och metoder.
4. Förmåga att söka, kritiskt granska och tolka information från olika källor samt värdera källornas relevans och trovärdighet.
5. Förmåga att uttrycka sina kunskaper i samhällskunskap i olika presentationsformer.

Centralt innehåll som kan kopplas till filmen.

Samhällskunskap 1a1 (Gymnasieskolan):

- Maktfördelning och påverkansmöjligheter i olika system och på olika nivåer utifrån olika demokratimodeller och den digitala teknikens möjligheter. Mediers innehåll och nyhetsvärdering i samband med frågor om demokrati och politik.
- Metoder för att kritiskt bearbeta information, till exempel källkritik.

Kunskapskrav som kan kopplas till innehållet:

E-nivå (Samhällskunskap 1a1):

Eleven kan analysera samhällsfrågor och identifiera någon orsak och konsekvens. I analysen diskuterar eleven översiktligt orsakerna och konsekvenserna samt möjliga lösningar på samhällsfrågorna. Eleven kan ge enkla argument för sina ståndpunkter och värderar med enkla omdömen andras ståndpunkter.

Centralt innehåll som kan kopplas till filmen.

Samhällskunskap 1b (Gymnasieskolan):

- Massmediers och informationsteknikens roll i samhället. Deras möjligheter att påverka människor och samhällsutvecklingen samt de möjligheter de ger människor att påverka. Mediers innehåll och nyhetsvärdering.

Kunskapskrav som kan kopplas till innehållet:

E-nivå (Samhällskunskap 1b):

Eleven kan analysera samhällsfrågor och identifiera någon orsak och konsekvens. I analysen använder eleven med viss säkerhet samhällsvetenskapliga begrepp, teorier, modeller och metoder. Eleven diskuterar översiktligt orsakerna och konsekvenserna samt möjliga lösningar på samhällsfrågorna. Eleven kan ge enkla argument för sina ståndpunkter och värderar med enkla omdömen andras ståndpunkter.

Frågebanken

Frågor till filmen. Använd i helklass efter filmen, gör som gruppuppgift eller individuellt.

Ha gärna frågorna till handa under filmen och anteckna lite så blir det lättare att föra diskussion efteråt.

- Vad är falska nyheter?
- Vad menas med propaganda?
- Vad kan avsikten med att sprida falska nyheter vara?
- Varför är det så lätt för falska nyheter att få spridning idag?
- På vilket sätt fick falska nyheter stor spridning redan för nästan 200 år sedan? Hur kunde det bli så?
- Varför fick just den falska nyheten om månen så stor spridning tror du?
- Tror du så kallade falska nyheter funnits även längre tillbaka i tiden? Hur? På vilket sätt?
- Vilka konsekvenser kan spridning av falska nyheter få? För individer? För samhällen?
- Vad är Focus News?
- Vad var anledningen till att Focus News spred falska nyheter om Sverige till amerikanska följare?
- Varför tror du Donald Trump uttalade sig som han gjorde när han pratade om "last night in Sweden"?
- Vad är det som gör att granskningen av vilka nyheter som släpps igenom i etablerade medier ibland blir bristfällig?
- Vad är MSB? Vad anser sig de ha bevis för?
- Vad hände när Sveriges riksdag skulle fatta beslut om världlandsavtalet med NATO? Varför?
- Vilka förhållningsregler för källkritik av nyheter är viktiga enligt experter på sociala medier?
- Hur brukar du göra för att vara så källkritiskt som möjligt på sociala medier och i andra sammanhang?

Övningsbanken

Innan filmen:

1. Diskutera begreppet "fake news".

- Har ni hört talas om det på senaste tiden? Vad gällde det då? Varför tror ni falska nyheter blivit ett begrepp och fått så stor uppmärksamhet just de senaste åren?

Efter filmen:

DISKUTERA:

2. Finns det någon likhet mellan falska nyheter och ryktesspridning?

- Hur kan du agera om en falsk nyhet eller ett rykte fått stor spridning?

3. Hur påverkar falska nyheter våra demokratiska samhällen?

- Finns det långtgående risker med att falska nyheter sprids? Vilka? Varför?

4. Hur mycket makt har medierna?

- Har medierna fått mer eller mindre makt genom tiderna? Varför? Varför inte? Litar vi för mycket på medierna?

5. Idag kan vem som helst producera och sprida innehåll på internet.

- Finns det fördelar med det? Finns det risker med det?

Efter filmen:

- **SÅ VIRALGRANSKAR DU SAJTER**

Se videoklipppet – öva själv.

- **SÅ GÖR DU FÖR ATT GRANSKA BILDER**

Se videoklipppet – öva själv.

- **EN FEJKHISTORIA KOMMER TILL**

Se videoklipppet – diskutera vilka det är som sprider falska artiklar och varför.

- **MEDIEKOMPASS – BLI EN KRITISK GRANSKARE**

- **NYA MEDIETIDNINGAR OCH GRÄVANDE JOURNALISTIK**

- **INTERAKTIVA ÖVNINGAR FRÅN LILLA VIRALGRANSKAREN**

Mer om:

[Viralgranskaren](#) – Tidningen Metro

[Lilla viralgranskaren](#) – Tidningen Metro

[Källkritik på internet](#) – Internetstiftelsens guide

[Källkritik](#) – Statens medieråd

[Mediekompass](#) – Lektionstips

[Han lär eleverna källkritik genom fejkade sajter](#) – Artikel